

КЛАСИЧНИЙ ПРИВАТНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра богослов'я та гуманітарних дисциплін

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

«БІБЛІЙНА ГЕРМЕНЕВТИКА ТА ЕКЗЕГЕТИКА»

для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти
галузі знань 04 Богослов'я
спеціальність 041 Богослов'я
освітня програма: Богослов'я

КОНТАКТНА ІНФОРМАЦІЯ ТА ТЕХНІЧНОЇ ДОПОМОГА

(включаючи електронну пошту, робочий час / місцезнаходження тощо).

Викладач (-і)	Білобрам Орест Степанович
Контактний тел.	+38 (050) 520-40-05
E-mail:	orectman@gmail.com
Сторінка курсу на сайті підтримки навчальних програм КПУ	http://www.zhu.edu.ua/cpu_edu/course/view.php?id=3555
Консультації	<i>Очні консультації:</i> за графіком консультацій викладача, а. 418, головний корпус КПУ <i>Консультації off-line:</i> шляхом повідомлення на сторінці навчальної дисципліни сайту підтримки навчальних програм КПУ

АНОТАЦІЯ

Навчальна дисципліна «Біблійна герменевтика і екзегетика» відноситься до циклу професійної підготовки для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 041 Богослов'я (освітня програма Богослов'я). Згідно з навчальним планом денної форми навчання вивчення дисципліни заплановано на 2 семестр. Курс передбачає засвоєння студентами знань принципів біблійного тлумачення та застосування цих принципів для інтерпретації Святого Письма.

Освітній процес з дисципліни здійснюється за такими формами: навчальні заняття; самостійна робота; контрольні заходи. Видами навчальних занять, згідно з навчальним планом є: лекції; семінарські заняття, консультації.

Практичні заняття передбачають: розгляд питань щодо аналізу окремих тем біблійської герменевтики та екзегетики для загального обговорення в групі, виконання обов'язкових контрольних та творчих завдань; підготовка доповідей і рефератів; роботу з науковою, навчальною та довідковою літературою; підготовку та участь у дискусіях, дебатах; підготовку тез доповіді на наукову конференцію.

Самостійна робота полягає у засвоєнні вивченого навчального матеріалу в час, вільний від обов'язкових навчальних занять, без участі викладача.

Консультації призначені для роз'яснення теоретичних або практичних питань.

Засвоєння навчального матеріалу перевіряється за допомогою поточного контролю, який здійснюється на семінарських заняттях у формі усних відповідей, самостійних робіт та підсумкових тематичних контрольних робіт.

Підсумковий (семестровий) контроль після завершення 2 семестру здійснюється у формі екзамену.

ФОРМАТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Загальна кількість годин – 120 год., у т. ч. 40 годин аудиторних занять і 80 годин самостійної роботи студента. Кількість кредитів ECTS – 4.

Всього кредитів	Всього годин	Аудиторних годин	У тому числі			Сам. робота
			Лекц.	Лабор.	Семін. (практ.)	
4	120	40	24	-	16	80

ОЗНАКИ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальний рік	Курс (рік навчання)	Семестр	Цикл підготовки	Нормативна/вибіркова
2024/2025	1	2	Професійний	Нормативна

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни «Біблійна герменевтика та екзегетика» полягає у дослідженні генезису й вивченні еволюції богословських ідей Старого Завіту й їхнього богословського та духовно-ціннісного розкриття в Новому Завіті і кристалізації у досвіді Церкви

Тлумачення конкретних текстів Святого Письма.

Вивчення та розкриття основних принципів герменевтичного та екзегетичного аналізу біблійних текстів.

Завдання навчальної дисципліни.

- навчитися застосовувати методологію біблійного богослов'я та герменевтики для аналізу й тлумачення священного біблійного тексту;
- поглибити та вдосконалити герменевтичні компетентності, що базується на використанні сучасних досягнень біблеїстики та біблійного богослов'я загалом;
- сформувати цілісну систему первинних навиків здійснення самостійного науково-богословського пошуку шляхом зосередження на аналізі конкретних тем, текстів, методів, підходів, практичних занять тощо.

ЗАПЛАНОВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

У результаті вивчення дисципліни студенти повинні знати:

- основні підходи до змістового наповнення й визначення цілей біблійного богослов'я та герменевтики, їх предметне поле і методологію;

- особливості та цілі «незалежного» від традиційної системи біблійного богослов'я, що базується на історичному та догматичному переданні Церкви;
- специфічні риси і витоків періоди формування та розвитку богословських ідей у Старому і Новому Завіті з врахуванням історично-культурного, археологічного контекстів і досягнень сучасної біблеїстики та текстуальної критики зокрема.

Після вивчення дисципліни студенти повинні вміти:

- самостійно аналізувати особливості процесу виникнення й еволюцію тієї чи іншої богословської ідеї в Святому Письмі Старого і Нового Завіту, що не увійшли в лекційну структуру навчальної дисципліни, або винесені на самостійне опрацювання;
- ефективно володіти методологією «міждисциплінарного» біблійного богослов'я, що базується на церковних догматах;
- застосовувати традиційні та сучасні методи і принципи тлумачення священного біблійного тексту.

Відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістрів спеціальності 041 Богослов'я (освітня програма Богослов'я) вивчення дисципліни сприяє формуванню компетентностей та програмних результатів навчання:

Загальні компетентності:

- ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК 2. Здатність використовувати основи філософських знань для формування світоглядної позиції.
- ЗК 3. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів), соціально відповідально та свідомо.
- ЗК 4. Навички міжособистісної взаємодії.
- ЗК 5. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.
- ЗК 6. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.
- ЗК 7. Здатність використання сучасних соціально-комунікативні технології

Програмні результати навчання:

- ПРН 2. Демонстрація сформованості сукупності релігійних переконань, оцінок, поглядів та принципів, які визначають загальне бачення та релігійне розуміння світу і місце особистості у ньому, а також її релігійні позиції, програми поведінки та діяльності.
- ПРН 3. Розуміння необхідності балансу між свободою та відповідальністю в демократичному суспільстві, визнання власної відповідальності за свої вчинки, дотримання стандартів професійної етики, адаптація своєї поведінки до прийнятих системних цінностей
- ПРН 4. Вміння вступати в комунікацію; активна участь у дискусіях, бажання пояснювати та допомагати іншим, здатність емпатійно взаємодіяти,
- ПРН 5. Самостійність і відповідальність у роботі, професійна повага до етичних принципів, демонстрація професійної, соціальної та емоційної поведінки.
- ПРН 6. Уважне вислуховування співбесідника, чутливість до соціальних проблем, повага до індивідуального та культурного різноманіття
- ПРН 7. Здатність будувати ефективну взаємодію на рівні ділових, масових, публічних, організаційних комунікацій; вміння аналізувати процес комунікації з точки зору доцільності використання різних комунікаційних технологій; розробка проектів з використанням різних прикладних соціально-комунікаційних технологій; вміння забезпечувати ефективні комунікації відповідно до сфери: соціальної, політичної, культурної тощо.

ПРН 10. Демонстрація норм особистісної поведінки в колективі, популяризація толерантного сприймання релігійних, соціальних, етнічних, конфесійних та культурних відмінності.

ПРН 11. Демонстрація на власному прикладі норм духовно-моральних розвитку, та їх популяризація серед оточуючих.

ПЛАН КУРСУ

Назва змістових модулів та тем	Лекц	Практ (сем.)	Завдання для самостійної роботи
Змістовий модуль 1. Біблійна герменевтика та екзегетика: цілі і теоретико-методологічний ресурс			
Тема 1. Біблійна екзегетика та герменевтика як наука і навчальна дисципліна	4	2	<ol style="list-style-type: none"> Опрацювання лекційного матеріалу. Підготовка до семінарського заняття, опрацювання першоджерел та навчальної літератури, підготовка реферату. Самостійне опрацювання теоретичних питань: <ul style="list-style-type: none"> Біблійне богослов'я як розділ богослов'я і навчальна. Зв'язок між Біблією і богослов'ям; історія дослідження; поділ на біблійне богослов'я Старого і Нового Завітів; проблематика методу біблійного богослов'я Виконання тестових завдань для самоперевірки сайті підтримки навчальних програм.
Тема 2. Незалежне біблійне богослов'я: методологічні передумови і можливості	4	2	<ol style="list-style-type: none"> Опрацювання лекційного матеріалу. Підготовка до семінарського заняття, опрацювання першоджерел та навчальної літератури, підготовка реферату. Самостійне опрацювання теоретичних питань: <ul style="list-style-type: none"> Проблемні методи інтерпретації біблійних текстів. Виконання тестових завдань для самоперевірки сайті підтримки навчальних програм.
Змістовий модуль 2. Біблійне богослов'я Старого та Нового завіту			
Тема 3. Старозавітне біблійне богослов'я та екзегеза: від Едему до Потопу. Богослов'я патріархів, царів і пророків. Іудейська екзегеза періоду «повноти часу»	4	2	<ol style="list-style-type: none"> Опрацювання лекційного матеріалу. Підготовка до семінарського заняття, опрацювання першоджерел та навчальної літератури, підготовка реферату. Самостійне опрацювання теоретичних питань: <ul style="list-style-type: none"> Біблійне вчення про Бога: буття, божественна ономанологія та теодицея Виконання тестових завдань для самоперевірки сайті підтримки навчальних програм.
Тема 4. Новозавітне богослов'я євангелістів-синоптиків та Івана Богослова. Богословські аспекти книги Діянь. Богослов'я Соборних Послань та апостола Павла. Апокаліптичне богослов'я	4	2	<ol style="list-style-type: none"> Опрацювання лекційного матеріалу. Підготовка до семінарського заняття, опрацювання першоджерел та навчальної літератури, підготовка реферату. Самостійне опрацювання теоретичних питань: <ul style="list-style-type: none"> Христологія, Пвневматологія Ангелологія Антропологія, Сотеріологія, Еклезіологія Есхатологія Нового заповіту. Виконання тестових завдань для самоперевірки сайті підтримки навчальних програм.
Змістовий модуль 3. Герменевтика та екзегетика в структурі біблійного богослов'я та біблеїстики			

Назва змістових модулів та тем	Лекц	Практ (сем.)	Завдання для самостійної роботи
Тема 5. Методологічні засади дослідження Святого Письма Загальні принципи тлумачення та інтерпретації священного біблійного тексту	4	4	1. Опрацювання лекційного матеріалу. 2. Підготовка до семінарського заняття, опрацювання першоджерел та навчальної літератури, підготовка реферату. 3. Самостійне опрацювання теоретичних питань: • Відмінність апокаліптичної літератури від інших пророчих текстів.. 4. Виконання тестових завдань для самоперевірки сайті підтримки навчальних програм.
Тема 6. Біблійна екзегеза та спеціальна герменевтика. Сучасне біблійне богослов'я і герменевтика: постаті, провідні тенденції та напрямки	4	4	1. Опрацювання лекційного матеріалу. 2. Підготовка до семінарського заняття, опрацювання першоджерел та навчальної літератури, підготовка реферату. 3. Самостійне опрацювання теоретичних питань: • Сучасне біблійне богослов'я і герменевтика: становлення та розвиток в Україні 4. Виконання тестових завдань для самоперевірки сайті підтримки навчальних програм.

ФОРМИ КОНТРОЛЮ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

У процесі вивчення навчальної дисципліни використовуються наступні види контролю:

1. Поточний контроль – здійснюється протягом семестру шляхом опитування на семінарських (практичних) заняттях, перевірки виконання тестових завдань, виконання творчих робіт, модульних контрольних робіт тощо. За змістом він включає перевірку ступеню засвоєння навчального матеріалу, який охоплюється темою лекційного та семінарського заняття, уміння самостійно опрацьовувати навчально-методичну літературу, здатність осмислювати зміст теми, уміння публічно та письмово представити певний матеріал, а також виконання завдань самостійної роботи.

2. Підсумковий семестровий контроль – здійснюється у формі заліку шляхом визначення ступеню засвоєння навчальної дисципліни за результатами виконання обов'язкових завдань поточного (модульного) та залікового контролю.

Підсумкова оцінка з дисципліни виставляється за 100-бальною шкалою згідно з «Положенням про організацію освітнього процесу в КПУ». Результати поточного контролю здобувачів вищої освіти є складовими елементами підсумкової оцінки з дисципліни.

РОЗПОДІЛ БАЛІВ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО (СЕМЕСТРОВОГО) ОЦІНЮВАННЯ

Поточне тестування та самостійна робота						Сума
Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2		Змістовий модуль 3		
T1	T2	T3	T4	T5	T6	100
15	15	15	15	20	20	

**РОЗПОДІЛ БАЛІВ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО (СЕМЕСТРОВОГО)
ОЦІНЮВАННЯ**

Контрольний захід	Бали
Модуль №1	30
Тест 1	10
Домашні завдання	10
Контрольна робота 1	10
Модуль №2	30
Тест 2	10
Домашні завдання	10
Контрольна робота 2	10
Модуль №3	40
Тест 3	10
Домашні завдання	10
Контрольна робота 3	20
Разом	100

Шкала оцінювання: 100-бальна, національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
67-74	D	задовільно	
60-66	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Атлас біблійної історії. Київ: ДНВП «Картографія», 2010.
2. Генік Л. Я. ІСТОРІЯ ХРИСТІЯНСТВА: КАТОЛИЦИЗМ. Ч.І: Основні ідеї християнства. Вид. 2-е. – Івано-Франківськ: Плай, 2012. 576с.
3. Генік Л.Я. Релігійно-моральне виховання в українських навчальних закладах Східної Галичини кінця ХІХ - поч. ХХ ст. Івано-Франківськ: Плай, 2000. 273с.
4. Головащенко С. І. Історія християнства: Курс лекцій: Навч. посіб. К.: Либідь, 1999. 352с. (С. 41-46).
5. Дудар Н. П., Филипович Л. О. Нові релігійні течії: український контекст (огляд, документи, переклади). К.: Наукова Думка, 2000. 132с.
6. Заповіді Божі і церковні. Радіопроповіді з Ватикану. Вид. друге. Львів: Міссіонер, 2008. 232с.

7. Історія релігії в Україні: Навчальний посібник /А. М. Колодний, П. Л. Яроцький, Б. О. Лобовик та ін.; За ред. А. М. Колодного, П. Л. Яроцького. - К.: Товариство “Знання”, КОО, 1999. - 735с. - (Вища освіта ХХІ століття).
8. Історія та теорія релігії та вільнодумства / За ред. Заковича М. М. / Навч. посібник. К. 1996.
9. Лубський В., Козленко В., Лубська М., Севрюков Г. Історія релігій / За ред.. В. І. Лубського – К.: Тандем, 2002. – С.492-515.
10. Нетрадиційні релігійні та містичні культури України / Петрик В. М., Сьомін С. В., Ліхтенштейн Є. В., Гринько В. В., Остроухов В. В. Заг. ред. В. В. Остроухова. К.: “РОСАВА”, 2003. 336с.
11. Rasmussen Carl G. Zondervan Atlas of the Bible, 2010.

12. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ В ІНТЕРНЕТІ

1. <https://osvita.ua/vnz/reports/relig/20452/> (Вища освіта в Україні).
2. <http://journalib.univ.kiev.ua/index.php?act=article&article=1455> (Релігійна тематика на сторінках українських загальнонаціональних видань_
3. <http://www.svichado.com> - Сайт видавництва “Свічадо” (Історія релігії, переклади Отців Церкви, християнська художня література, богословська та богослужбова література, філософія, психологія, етика та ін.)
4. <http://mon.gov.ua/ua> - Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України: